

Agata Ziętek

"Decydowanie polityczne", Ziemowit
Jacek Pietraś, Warszawa-Kraków
1998 : [recenzja]

Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio K, Politologia 7, 121-122

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Recenzje. Polemiki. Sprawozdania

Reviews. Polemics. Reports

Ziemowit Jacek Pietraś, *Decydowanie polityczne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa-Kraków 1998, ss. 477

Decydowanie polityczne jest jednym z ważniejszych problemów polityki. Polityka bowiem wiąże się z procesem podejmowania i realizacji decyzji politycznych, których zadaniem jest przekształcanie rzeczywistości, stanu niepożądanego w pożądany. Skutki decyzji politycznych są odczuwane przez wszystkich obywateli danego państwa, a niejednokrotnie wpływają na stosunki międzynarodowe. Wiedza z tego zakresu jest zatem niezbędna do pełniejszego rozumienia zjawisk i procesów politycznych zachodzących w każdym państwie.

Książka prof. zw. dr. hab. Ziemowita Jacka Pietrasia jest nową wersją podręcznika *Teoria decyzji politycznych* (Lublin 1990), różni się jednak od poprzedniej strukturą wykładu i odmiennym podejściem do problemu. Struktura podręcznika oparta została na dwóch kryteriach: przedmiotowym i podmiotowym, i obejmuje pięć rozdziałów. Zostały w nich omówione takie problemy, jak politologiczna analiza decyzyjna, proces decydowania politycznego w ujęciu systemowym, proces racjonalnego i emocjonalnego decydowania i decydowanie wyborcze.

Autor dokonał szczegółowej prezentacji kategorii analizy decyzyjnej, do których zaliczył sytuację decyzyjną, ośrodek decyzyjny, proces decyzyjny, decyzję polityczną i implementację. W odróżnieniu jednak od innych autorów, podejmujących podobną problematykę i przypisującym tym kategoriom różne znaczenie, a za najważniejszy obszar swych zainteresowań często przyjmujących jedną z nich, Z. J. Pietraś uważa, że prawidłowe zastosowanie analizy decyzyjnej powinno obejmować je wszystkie.

W książce dużo miejsca poświęcono procesowi racjonalnego decydowania politycznego, analizowanego w kategoriach teorii gier. Warto podkreślić, że jest to mało w Polsce znana i doceniana metoda analizy procesów podejmowania decyzji politycznych. W politologii teoria gier jest wykorzystywana przede wszystkim do badania teoretycznych problemów formułowania strategii i taktyki politycznej, szkolenia decydentów oraz jako jedna z podstawowych metod naukowej analizy rzeczywistości politycznej. Zasluguje na szczególną uwagę ze względu na fakt przyznania w 1994 roku Nagrody Nobla naukowcom, którzy włożyli duży wkład w rozwój teorii gier, a zwłaszcza tej jej części, która ma zastosowanie w analizie procesów podejmowania decyzji politycznych. W książce przedstawione zostały założenia teorii gier, a następnie omówiono w sumie kilkanaście gier dwuosobowych symetrycznych i niesymetrycznych, w tym gry dwuosobowe, takie jak gry współpracy, gry o pełnym konflikcie, tzw. gry wyborcze lub wojny, gry o częściowym konflikcie oraz

gry o słabej zgodności interesów, tzw. gry rokowań oraz gry koalicyjne. Niewątpliwą zasługą Autora jest uniknięcie przesadnej matematyzacji wywodu, co czyni go bardziej czytelnym w odbiorze.

Poza procesem racjonalnego decydowania sporo miejsca poświęcono również interpretacji procesów politycznego decydowania emocjonalnego. Bez wątpienia z polityką wiąże się zachowania ludzkie będące funkcją nie tylko sytuacji, ale również pewnych uwarunkowań osobowościowych. Co prawda czynnik ten rzadko do końca przesądza o treści decyzji, aczkolwiek sytuacja decyzyjna może wywoływać emocje u decydentów, a ich osobowość może wpłynąć na kształt czy implementację decyzji. Autor dokonał bardzo klarownej klasyfikacji i usystematyzowania wielości pomysłów, koncepcji i kryteriów, za pomocą których w literaturze przedmiotu analizuje się zagadnienia osobowości politycznej.

Całkowitą nowością w książce jest omówienie procesów decydowania wyborczego. Wykorzystano to podstawowe założenia marketingu politycznego, według którego w trakcie kampanii wyborczych działającym podmiotem jest pewna struktura organizacyjna, która przygotowuje kampanię wyborczą (założenia programowe, strategię, wybór taktyki). Jej wynikiem jest stworzenie wizerunku wyborczego kandydata, swoistego produktu, który może być „sprzedany” wyborcom, ci zaś odbierają treść przekazu i podejmują określoną decyzję wyborczą. Przedstawiona analiza zasługuje na szczególną uwagę przez wzgląd na fakt słabej znajomości problemu, braku literatury i ubogiej praktyki politycznej w tym zakresie.

Książka Z. J. Pietrasia została oparta na bardzo bogatej literaturze przedmiotu. Jest to bez wątpienia nowatorska i interesująca próba przedstawienia złożonych problemów decydowania politycznego w teorii i praktyce. Pomimo trudności poruszanej problematyki, książka została napisana klarownym i przystępnym językiem, co sprawia, że jest łatwa w odbiorze. Rozważaniom teoretycznym towarzyszy wiele przykładów z życia, z uwzględnieniem najnowszych wydarzeń, co ułatwia czytelnikowi zrozumienie mechanizmów podejmowania decyzji politycznych. Niewątpliwie jest to lektura, z którą powinni się zapoznać zarówno studenci politologii, dziennikarstwa, prawa, socjologii i historii, jak również politycy, którzy zawartą tu wiedzę teoretyczną mogliby stosować w praktyce decyzyjnej.

Agata Ziętek

Roman Rybarski o narodzie, ustroju i gospodarce, wstęp, wybór i opracowanie Szymon Rudnicki, Warszawa 1997, ss. 312

Wydawnictwo Sejmowe rozpoczęło w 1996 roku publikację wyboru książek, artykułów prasowych i przemówień parlamentarnych wybitnych polskich posłów na Sejm Drugiej Rzeczypospolitej. Autorami opracowań tekstów źródłowych są historycy specjalizujący się w badaniu polskiej myśli politycznej XIX i XX wieku. W ciągu kilku lat powstała seria książek pod redakcją naukową Andrzeja Chojnowskiego. Wydawnictwo zadbało o jednolitą szatę graficzną kolejnych woluminów. Uwagę czytelnika przyciąga okładka zawierająca reprodukcję druków sejmowych z okresu Drugiej Rzeczypospolitej. Dotychczas w serii ukazały się teksty autorstwa Stanisława Cara, Ignacego Daszyńskiego, Romana Dmowskiego, Władysława Leopolda Jaworskiego, Mieczysława Niedziałkowskiego i Romana Rybarskiego.¹

¹ Stanisław Car – *polska koncepcja autorytaryzmu, wstęp, wybór i opracowanie* J. M. Majchrowski, Warszawa 1996; Ignacy Daszyński *o państwie, demokracji i parlamentarystwie, wstęp, wybór i opracowanie* M. Śliwa, Warszawa 1997; Roman Dmowski *o ustroju politycznym państwa, wstęp, wybór i opracowanie* K. Kawalec, Warszawa 1996; Władysław Leopold Jaworski *o państwie,*